

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΔΑΙΜΟΝΩΝ "ΠΑΡΟΥ,,

Ἀριθμὸς 1398

Ἐνα θανατάσιον μεγαλοῦργημα τῆς Φύσεως, τὸ ὁποῖον ἔρχεται διὰ πρώτην φοράν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Ἑπὶ κ. Ἀντωνίου Ἀλιπράντη

Ἡ παντοδύναμος καὶ μεγαλοουργὸς Φύσις δὲν ἐπροίκισε μόνον τὴν Ἀντίπαρον μὲ τὸ παγκοσμίου φήμης σπήλαιον αὐτῆς, τὸ ὁποῖον λόγῳ τῆς σπουδαιότητός του προσέδωκεν εἰς τὴν Νῆσον ταύτην ἰδιαιτέραν ἀξίαν καὶ κατέστησεν αὐτὴν γνωστὴν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον.

Πρὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν αἱ αὐταὶ δυνάμεις τῆς φύσεως ἤρχισαν παρόμοιον ἔργον καὶ εἰς τὴν Πάρον. Ἡ διαλυτικὴ ἐνέργεια αὐτῶν, δρώσα κατὰ τρόπον ἀόρατον ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας, ἐδημιούργησεν καὶ εἰς αὐτὴν μέγα καὶ θαυμαστὸν σπήλαιον, τὸ ὁποῖον ὅμως, ὅλως παραδόξως, παρέμεινε ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἄγνωστον, ὄχι μόνον εἰς τὸ εὐρύτερον κοινόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς Παρίους ἀκόμη.

Ὀλίγοι μόνον ἀγρόται καὶ βοσκοί, ἐργαζόμενοι πλησίον τῆς περιφερείας Δρυοῦ, ἐγνώριζον τοῦτο ὡς σπήλαιον «Καλαμπάκα», χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζουν τὸ βάθος καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ, διότι οὐδεὶς τὸ εἶχεν ἐξερευνησεῖ.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο, πραγματικὸς λαβύρινθος, εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ Ν.Δ. ἄκρου τῆς κεντρικῆς ὁροσειρᾶς τῆς Πάρου εἰς ἀπόστασιν μιᾶς περίπου ὥρας ἀπὸ τὸν Δρυνόν, ὅπου τὸ Τουριστικὸν Ξενοδοχεῖον τῆς Ἑταιρίας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν, ὀνομάζεται δὲ «Σπήλαιον τῶν Δαιμόνων» διότι, ὡς πιστεύεται, ἀποτελεῖ τοῦτο δεσμοπτήριον τῶν δαιμόνων τῆς Πάρου, τοὺς ὁποίους ἐφυλάκισεν ἐκεῖ ὁ ἀγιάσας εἰς Πάρον Ἱερομόναχος Πατῆρ Ἀρσένιος.

Τὸ ὅλον σπήλαιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν διάδρομον, τρεῖς εὐρυτάτους θαλάμους, ἓνα μικρὸν ἀνώγειον θάλαμον, μικροὺς ἑλικοειδεῖς διαδρόμους εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, καὶ διάφορα βάραθρα καὶ στοᾶς εἰς τὰ ἄκρα τῶν θαλάμων.

Ἐξωτερικῶς τίποτε τὸ ἰδιαιτέρον καὶ χαρακτηριστικὸν δὲν προδίδει τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ, διότι τὸ ἐξωτερικὸν στόμιον τῆς εἰσόδου εἶναι τόσον μικρὸν καὶ ἀθέατον ὥστε καὶ παραπλεύρως αὐτοῦ νὰ διέλθῃ τις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σχηματίσῃ ὑπόψιν καὶ νὰ τοῦ δημιουργηθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι πρόκειται περὶ σπηλαίου. Δι' αὐτὸ ἴσως δὲν κατέστη τοῦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἰδικούς μας καὶ ξένους, καὶ παρέμεινε ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἄγνωστον.

Ἐνδέχεται ὅμως νὰ ἐχρησιμοποιεῖται καὶ ὡς μυστικὴ κρύπτη τῶν κατοίκων, ἰδίως κατὰ τοὺς χρόνους τῶν πειρατῶν, οἱ ὅποιοι διὰ λόγους ἀσφαλείας διετήρησαν ἐπιμελῶς τὸ μυστικὸν τοῦ σπηλαίου.

Τὸ ἐξωτερικὸν λοιπὸν ἄνοιγμα αὐτοῦ δὲν λέγει τίποτε εἰς τὸν ἐπισκέπτην διότι δὲν παρουσιάζει τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ ἐνδιαφέρον. Εἰς τὸ βάθος ὅμως φαίνεται μία χαμηλὴ καὶ στενὴ τρύπα, τόσο μικρὴ ὥστε μετὰ δυσκολίας θὰ μπορούσε νὰ περάσῃ ἓνας ἄνθρωπος, ἔρποντας μὲ τὴν κοιλιάν.

Αὕτῃ ἡ τρύπα εἶναι τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου! Μετὰ ἀπ' αὐτό, ἓνας στενός, ἑλικοειδής καὶ σκοτεινὸς διάδρομος ὁδηγεῖ εἰς τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ σπηλαίου τοῦ ὁποίου αἱ διαστάσεις εἶναι 40 X 27 μέτρων.

— Φαντασμαγορικὸν θέαμα ἐξόχου μεγαλοπρεπείας ἀντικρῦζει κανεῖς μόλις εἰσέλθῃ εἰς αὐτό! Ἐν πρώτοις σχηματίζει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸν ὑπο-

δέχεται Χορός Ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι στέκουν ἀκίνητοι, ὡς ἀγρυπνοὶ φρουροὶ τοῦ σπήλαιου, εἰς τὰ διάφορα σημεῖα αὐτοῦ. Εἶναι οἱ τεράστιοι λευκοὶ στῦλοι τῶν σταλακτιτῶν καὶ σταλαγματῶν, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουσι ἀπὸ τὴν ὄροφὴ καὶ φθάνουσι ἐνωμένοι ἕως τὸ δάπεδον!

Ἡ ἀνταύγεια τοῦ φωτός, καθὼς φωτίζει τὴν κυματοειδῆ ὄροφὴν, τὴν ὁποῖαν συγκρατοῦν ὀγκῶδεις ἀσβεστόλιθοι, τοὺς σταλακτίτατας αὐτῆς καὶ τοὺς σταλαγματίτας τοῦ δαπέδου, καὶ τοὺς μεγάλους λευκοὺς στύλους, δημιουργεῖ ἕναν ὄνειρώδη διάκοσμον θαυμαστοῦ μεγαλείου!

Σταλακτῖται καὶ σταλαγματῖται, σὲ διάφορα μεγέθη καὶ σχήματα, ὅσο φωτίζονται, προσλαμβάνουσι ἀκόμη μεγαλυτέραν μεγαλοπρέπειαν καὶ δημιουργοῦν εἰς τὸν ἐπισκέπτῃν τὴν δευτέραν συναρπαστικὴν εἰκόνα τοῦ σπήλαιου.

Νεκρικὴ σιγὴ βασιλεύει εἰς τὸ θαυμάσιον αὐτὸ μεγαλόουρημα τῆς Φύσεως! Ρυθμικὰ καὶ μονότονα μόνον ἀκούγονται νὰ πέφτουν αἱ σταγόνες ἀπὸ τὴν ὄροφὴν, ἐνῶ μία δροσερὴ αὔρα χαϊδεύει τὸν κατάπληκτον ἐπισκέπτῃν!

Τὸ δάπεδον τοῦ πρώτου τμήματος εἶναι σχετικῶς ἐπίπεδον, ἀλλ' εἰς τὰ ἄκρα ἀπολήγει εἰς βάραθρα καὶ στοάς διαφόρων διευθύνσεων.

Τὸ μεσαῖον τμήμα εἶναι περισσότερον ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὸ πρῶτον, διότι καὶ μεγαλυτέρον εἶναι καὶ πλουσιώτερον διάκοσμον θαυμαστῆς ποικιλίας παρουσιάζει! Αἱ διαστάσεις του ὑπολογίζονται εἰς 60 X 40 μέτρα.

Ἀπὸ τοῦ ἀνοίγματος ὅμως τῆς εἰσόδου αὐτοῦ τὸ δάπεδον γίνεταί ἀπότομα ἐπικλινές καὶ ἐπικίνδυνον, λόγῳ τῆς κλίσεως καὶ τῆς ὀλισθηρότητός του, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀπόπειρα καθόδου εἰς αὐτὸ ἀποτελεῖ ἐπικίνδυνον τόλμημα. Ἐκτὸς δὲ τούτου, βαθύτατον βάραθρον βάθους 20 περίπου μέτρων ἐκτείνεται κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος αὐτοῦ καὶ προχωρεῖ καθ' ὅλον τὸ μῆκος του μέχρι τῆς εἰσόδου εἰς τὸ τελευταῖον τμήμα.

Τὸ δάπεδον αὐτοῦ, ἐκτὸς τῆς κλίσεως καὶ τῆς ὀλισθηρότητός του, εἶναι καὶ ἀνώμαλον, διὰ τοῦτο ὅσοι κατὰ καιροὺς εἰσῆλθον εἰς τὸ σπήλαιον δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐξερευνηθοῦν αὐτὸ εἰς τὰ ἐνδότερα, εἴτε λόγῳ ἑλλείψεως τῶν ἀναγκαίων μέσων, εἴτε καὶ ἐκ φόβου μήπως τὸ σπήλαιον ἦτο στοιχειωμένον.

Περιορίζοντο λοιπὸν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πρώτου μόνου τμήματος, τὸ ὅποιον καὶ μόνον καθίστατο οὕτω γνωστὸν, ἐνῶ τὸ ἄλλο, τὸ βαθύτερον καὶ μεγαλυτέρον, παρέμενε ἀγνωστον.

Κατὰ τὸ δεξιὸν ἄκρον τοῦ στομίου αὐτοῦ, ἐπὶ μιᾶς πελωρίας ραβδωτῆς κολώνας, εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐπεσκέφθησαν τοῦτο. Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνονται εὐκρινῶς τὰ ὀνόματα τριῶν Εὐρωπαίων, οἱ ὅποιοι τὴν 17ην Ἀπριλίου 1777 ἐπεχείρησαν τὴν ἐξερεύνησιν αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ εἶναι καὶ ἡ παλαιότερα χρονολογία ἣ ὁποία ἐγράφη ἐντὸς αὐτοῦ.

Τὰ ὀνόματα τῶν ξένων αὐτῶν εἶναι τὰ κάτωθι :

FERRARY DE ROMANAS

BELIE GARDE καὶ

LECH DE LATOSKI.

Ἐκτὸς δὲ τῶν Εὐρωπαίων τούτων εἶναι γραμμένα εἰς αὐτὴν καὶ ὀνόματα Ἑλλήνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὰ κάτωθι :

Κωνσταντῖνος Δαμίας	1872
Χ. Γεωργαντᾶς	1880
Ἰάκωβος Χανιώτης Μοίραρχος	1935
Νικόλαος Κρητικὸς Διδῶλος	1935, κ. ἄ.

Αί επιγραφαι αύται μαρτυροϋν τὸ σημεῖον μέχρι τοῦ ὁποῖου ἔφθασαν οὔτοι : Οὐδεμία ἐπιγραφή εὐρέθη εἰς τὸ μεσαῖον ἢ τὸ τελευταῖον τμήμα αὐτοῦ μαρτυροῦσα ὅτι καὶ ταῦτα εἶχον ἐξερευνηθῆ.

Μυστήριον καλύπτει τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Εὐρωπαϊῶν αὐτῶν περιηγητῶν, διότι ἀμέσως γενᾶται τὸ ἐρώτημα: πῶς αὐταὶ ἐγνωρίζον τὴν ὑπαρξίν τοῦ Σπηλαίου καὶ ἦλθον εἰς Πάρον μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν τοῦτο, καθ' ἣν στιγμὴν τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ ἠγνόουν καὶ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Πάρου ;

Δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ἐν προκειμένῳ ὅτι τὸ Σπήλαιον τοῦτο θὰ εἶχε κάποιαν σχέσιν μὲ τὴν δρᾶσιν τῶν πειρατῶν τοῦ Αἰγαίου, ὅποτε εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα ἢ εἰς τὰς διηγήσεις τινὸς ἐξ αὐτῶν ἀναφέρεται καὶ τὸ σπήλαιον, ἐξ αὐτοῦ δὲ λαβόντες γνῶσιν ἦλθον οἱ ἀνωτέρω Εὐρωπαῖοι νὰ τὸ ἐπισκεφθοῦν.

Τὸ μεσαῖον τοῦτο τμήμα τοῦ σπηλαίου κλείνει μέσα του ὄλην τὴν ἀγριότητα καὶ τὸ μυστήριον τῶν θαυμασίων τῆς Φύσεως. Ὁ ἐπισκέπτης περιφέρει τὸ βλέμμα του μὲ δέος καὶ θαυμασμόν καὶ προσπαθεῖ νὰ συλλάβῃ τὴν συναρπαστικὴν εἰκόνα τοῦ μεγαλουργήματος τούτου, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται ἐνώπιόν του ὡς πραγματικὴ ἄβυσσος.

Εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ μία πελωρία λευκὴ κολῶνα, σταλακτιτῶν καὶ σταλαγματιτῶν, νομίζει κανεὶς ὅτι στηρίζει τὴν ὄροφὴν τοῦ σπηλαίου. Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὕτη. Κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος ἐκτείνονται εἰς πλαγίαν διάταξιν ὀλόκληρος σειρὰ στύλων σταλαγματιτῶν.

Παραπλευρῶς πρὸς τὴν ὀγκώδη ραβδωτὴ κολῶνα τῶν ὀνομάτων, διανοίγεται διάδρομος, τὸν ὁποῖον σχηματίζουν κολῶνες σταλακτιτῶν καὶ σταλαγματιτῶν, ὅστις ἀπολήγει εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ μεσαίου τμήματος. Ἐπί τινος ἀνοίγματος αὐτοῦ ὑπάρχει καθαρὸ καὶ δροσερὸ νερὸ.

Ἡ ὄροφὴ τοῦ σπηλαίου, ἀκολουθοῦσα τὴν διεύθυνσιν τοῦ δαπέδου εἶναι ἐπικλινῆς, ἀλλὰ στολιζέται ἀπὸ πλῆθος σταλακτιτῶν διαφόρων σχημάτων καὶ μεγεθῶν. Ὁ διάκοσμος ἐδῶ εἶναι πλουσιώτερος. Οἱ σταλακτίται κατεβρῖνουν σὰν πτυχωτὲς κουρτίνες σὲ μεγάλο μέγεθος, ἐνῶ εἰς ἄλλα σημεῖα κατεβαίνουν κροσσῶτοι καὶ ραβδῶτοι σταλακτίται.

Ἡ ὄροφὴ, τὸ δάπεδον, καὶ οἱ πλευρὲς καλύπτονται ἀπὸ πλῆθος σταλακτιτῶν καὶ σταλαγματιτῶν θαυμαστῆς ποικιλίας σχημάτων, μεγεθῶν καὶ χρωμάτων. Ποῦ καὶ ποῦ προβάλλουν ἀπὸ τὰ πλάγια σταλακτίται χυτοί, σὰν πυκνότερος μᾶζα, καὶ σχηματίζουν διάφορα σχήματα πολὺ ἐντυπωσιακά.

Τὸ τελευταῖον τμήμα εἶναι μικρότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀλλ' ἔχει καὶ τοῦτο πλούσιον διάκοσμον. Αἱ διαστάσεις του εἶναι 12 X 11 μέτρων, γύρω τριγύρω δὲ περιβάλλεται ἀπὸ βάραθρα διαφόρου βάρους. Ἡ ὄροφὴ αὐτοῦ, συγκειμένη ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἀπὸ ὀγκῶδεις ἀσβεστολίθους, εἶναι ἐπικλινῆς καὶ ἀνώμαλος. Ἀνώμαλον καὶ ἐπικλινὲς εἶναι καὶ τὸ δάπεδον αὐτοῦ. Κολῶνες ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν. Ὑπάρχουν ὁμως σταλακτίται καὶ σταλαγμαῖται διαφόρων σχημάτων καὶ μεγεθῶν, ὡς εἰς τὰ ἄλλα.

Κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος αὐτοῦ καὶ εἰς ἐπίπεδον ὑψηλότερον κατὰ 2 μέτρα διανοίγεται ἐν ἀνώγειον διαστάσεων 4 X 20 μέτρων. Τὸ κύριον μέρος αὐτοῦ ἀφήνει κατάπληκτον τὸν ἐπισκέπτην διὰ τὴν ὁμαλότητα τοῦ δαπέδου καὶ τῆς ὄροφῆς του. Νομίζει κανεὶς ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἐν πραγματικὸν δωμάτιον.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο ἐν τῷ συνόλῳ του ὁμοιάζει μὲ τὸν Λαβύρινθον τοῦ Μινωταύρου. Σκότος βαθύ βασιλεύει παντοῦ, ἡ εἴσοδος δὲ αὐτοῦ παρα-

μένει ἀθέατος. Ὁ ἑλικοειδῆς διάδρομος τῆς εἰσόδου αὐτοῦ, αἱ κατὰ τὰ ἄκρα αὐτοῦ στοαὶ καὶ βάραθρα καὶ ἡ ἐν γένει διάταξις τοῦ σπηλαίου, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ παραπλανήσουν τὸν ἐπισκέπτην ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν θέσιν τῆς ἐξόδου αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο, ὑπάρχει φόβος νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς αὐτό, ἀλλὰ μετὰ νὰ μὴν ἐξέλθῃ.

Ἡ ἀσφαλῆς ἐπίσκεψις τοῦ σπηλαίου δύναται νὰ γίνῃ μόνον ἐὰν ἐφοδιασθῇ ὁ ἐπισκέπτης μὲ ἀρκετὰ μέτρα σχοινιὰ καὶ δύο τούλάχιστον λάμπες λούξ. Ἄλλ' ἐν τούτοις πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι, μετὰ τὴν συστηματικὴν ἐξερεύνησιν καὶ τὴν σχεδιογράφησιν τοῦ σχήματος αὐτοῦ, ἡ ἐπίσκεψις του εἶναι πλέον περισσότερον εὐχερῆς ἢ ἄλλοτε. Ἄλλωστε αἱ ἐπιγραφαὶ καὶ τὰ σημεῖα καθοδηγήσεως τὰ ὁποῖα ἐτοποθετήσαμε κατὰ τὴν ἐξερεύνησιν του, θὰ διευκολύνουν τὰ μέγιστα ἐκεῖνον, ὅστις θὰ ἀποφασίσῃ νὰ γνωρίσῃ τὸ ἄγνωστον τοῦτο σπήλαιον.

Ἐκατοντάδες νυκτερίδες εἶναι κOURνιασμένες εἰς τὴν κυματοειδῆ ὀροφὴν τοῦ Σπηλαίου. Εἰς τὸ δάπεδον αὐτοῦ καὶ ἰδίως τοῦ μεσαίου τμήματος σπασμένα κανάτια, στάμνες, κ. ἄ. δοχεῖα μαρτυροῦν ὅτι διέμειναν ἐκεῖ κάποτε ἄνθρωποι, διότι διαφορετικὰ δὲν θὰ εἶχον ταῦτα λόγον ὑπάρξεως ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἄλλὰ ποῖοι ἦσαν καὶ διατὶ κατέφυγον ἐκεῖ, αὐτὸ δὲν τὸ γνωρίζομεν.

Τὸ μεγαλουργημα αὐτὸ τῆς Φύσεως ἀξίζει νὰ τὸ ἐπισκεφθῇ κάθε ἄνθρωπος. Ἀξίζει ὅμως καὶ νὰ ἀξιοποιηθῇ, διότι τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα καὶ ἡ ἔκτασις αὐτοῦ, μὲ τὸν πλούσιον καὶ θαυμαστὸν διάκοσμον τῶν σταλακτιτῶν καὶ σταλαγματιτῶν, ὁ ὁποῖος προσδίδει εἰς τοῦτο ἕξοχον μεγαλοπρέπειαν, μαρτυροῦν περὶ τῆς ἀξίας του. Θὰ ἦτο κρίμα, ἐνῶ ἡ Φύσις ἐπροόκισεν τὴν Πάρρον μὲ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ μέγα σπήλαιον, νὰ παραμείνῃ τοῦτο εἰς τὴν ἀφάνειαν, χωρὶς νὰ ἀξιοποιηθῇ. Ἡ Κοινότης Μαρπήσεως, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας εὐρίσκεται τοῦτο, ἡ Τοπικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Τουρισμοῦ ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Ε.Ο.Τ., κ. ἄ. τοπικοὶ παράγοντες, πρέπει νὰ προέλθουν εἰς τὰς σχετικὰς ἐνεργείας διὰ τὴν ἀξιοποίησιν αὐτοῦ. Ἡμεῖς ἐπράξαμεν ἤδη τὸ καθήκον μας. Τώρα ἄς πράξουν τοῦτο καὶ ἄλλοι ἀρμοδιότεροι ἡμῶν.

RESUME

La Grotte de «Démons» (Paros)

No 1398

Par Mr Antoine Aliprantis

Il s'agit d'une grotte merveilleuse à l'île de Paros (Cyclades), inconnue jusqu'à présent.

Elle est composée d'un couloir et trois grandes salles, 40×27m la première, 60×40 la seconde et 12×11 la troisième. Un plan superposé 4×20 accomplie la grotte. Toutes ses salles sont ornées de stalactites, de stalagmites et de collones, de sorte que l'aspect est merveilleux.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ
ΤΩΝ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥ

